

ZSO-PSP i PG w Wolanowie

**INNOWACJA PEDAGOGICZNA
„TEATR Z KLASĄ”**

Autorzy:

**Anna Kosiec
Janina Laskowska
Jolanta Węglińska**

INNOWACJA PEDAGOGICZNA „TEATR Z KLASĄ”

Wolanów 2013

Uzasadnienie potrzeby innowacji:

Innowacja będzie wprowadzana w Publicznym Gimnazjum w Wolanowie w klasie pierwszej.

Przewidywany czas realizacji: 22 października 2013 - 1 czerwca 2016.

Innowacja będzie realizowana z uczniami klasy I c przez: p. Annę Kosiec (nauczyciel plastyki, muzyki, zajęć artystycznych), p. Janinę Laskowską (nauczyciel bibliotekarz), p. Jolantę Węgliką (nauczyciel j. polskiego) .

Jest to propozycja rozszerzenia oferty edukacyjnej w szkole, wyjścia naprzeciw zainteresowaniom uczniów, a tym samym wzbogacenie wiedzy i umiejętności z zakresu sztuki teatralnej, literackiej i artystycznej.

Wdrożenie jej nastąpi w cyklu trzyletnim na lekcjach: języka polskiego, plastyki, muzyki, zajęciach artystycznych i godzinie wychowawczej oraz na zajęciach pozalekcyjnych w formie: koła teatralnego, koła artystycznego (plastycznego, muzycznego) i koła polonistycznego.

Najważniejszym wymiarem podejmowanych działań innowacyjnych ma być wzbogacenie ucznia w takie wartości, jak wrażliwość, wyobraźnię, aktywność, kreatywność i otwartość.

Zakłada się wykorzystanie: dramy, inscenizacji, różnorodnych form pracy nad lekturą, tekstem literackim oraz form plastyczno- muzycznych, udział w konkursach, festiwalach i przeglądach teatralnych, wyjściach do teatru i kina oraz w przygotowaniu przedstawień dla rodziców i młodzieży.

Głównymi zasadami tej edukacji powinno być nauczenie młodych ludzi poszukiwania, dostrzegania i odkrywania wartości teatralnych, analizowania i wyciągania wniosków z różnego rodzaju przeżywanych doświadczeń ludzkich, rozwijania humanistycznych motywacji wyborów opartych na własnych przemyśleniach i zdobytej wiedzy, przewidywania następstw podjętych decyzji, przekazanie uczniom systemu wartości uniwersalnych, powszechnie uznanych w kulturze i tradycji.

Wydaje się to niezwykle skuteczne, gdyż w wieku 13-16 lat następuje wzmożony rozwój moralny młodego człowieka.

Tematyka materiału edukacyjnego

Proponowany cykl zajęć literacko- teatralnych jest odpowiedzią na konieczność wzbogacenia oferty edukacyjnej szkoły. Skierowany jest do uczniów klasy I C gimnazjum i będzie kontynuowany w następnych latach.

Treści programowe realizowane w ramach lekcji są uzupełniane różnorodnymi działaniami z zakresu edukacji teatralnej na zajęciach pozalekcyjnych.

Innowacja „Teatr z klasą” jest opracowana na podstawie treści kształcenia zawartych w programach: język polski- PG- 1/2011, plastyka-PG-12/2011, muzyka- PG- 13/2011, zajęcia artystyczne-PG-19/2011i20/2011.

Innowacji przyświeca zasada systematyczności i stopniowania trudności w rozwoju artystycznym młodzieży.

Udział w zajęciach kół pozalekcyjnych stwarza młodzieży możliwość twórczego rozwijania zainteresowań teatralnych, aktorskich, plastycznych, muzycznych, recytatorskich i innych. Podstawą zajęć kreatywności teatralnej będą różnego typu improwizacje i doskonalenie technik aktorskich.

Na lekcjach języka polskiego uczniowie będą zdobywać podstawową wiedzę z zakresu historii teatru, poznawać zasady pracy twórców teatru, aktorów, rodzaje form dramatycznych jako dzieła literackiego, rozwijać umiejętności pisarskie i literackie tworząc recenzje, sprawozdania, scenariusze, teksty krytyczne, itp., a w rezultacie być aktywnym, świadomym i krytycznym odbiorcą kultury.

Na lekcjach plastyki realizowane będą zadania z zakresu promocji widowiska teatralnego; afisz, zaproszenie, plakat teatralny i wystawy.

Na lekcjach muzyki realizowana będzie tematyka dotycząca rodzajów teatru muzycznego: opera, operetka, musical oraz rola muzyki w pełnej percepcji teatru.

Na zajęciach artystycznych wprowadzane będą zagadnienia dotyczące elementów dekoracji teatralnej, happeningu. Rola plakatu i afisza w przedstawieniu teatralnym.

W ramach zajęć pozalekcyjnych koła teatralnego i godzin wychowawczych realizowane będą cele i treści zawarte w innowacji, m.in.: praca nad wyrazem scenicznym, postawą aktorską, praca nad spektaklem teatralnym, a także wyjścia do teatru .

Grupa w ciągu roku szkolnego przygotowuje przedstawienia teatralne, ponadto praca dotyczyć będzie: konkursów recytatorskich i literackich.

Na zajęciach koła artystycznego realizowane będą zadania związane z tworzeniem przedstawienia, scenografii teatralnej, kostiumów, masek, lalek, wykonywanie przez uczniów elementów dekoracji, zagadnienia przestrzeni teatralnej i scenicznej, opracowanie (zgranie muzyki i efektów dźwiękowych).

Cele innowacji pedagogicznej:

Innowacja pedagogiczna „Teatr z klasą” zakłada realizację następujących celów kształcenia i wychowania:

- **Cele ogólne:**

1. Umożliwienie częstego kontaktu ze sztuką teatralną, przygotowanie do odbioru dzieła literackiego, plastycznego i muzycznego.
2. Rozwijanie indywidualnych zdolności, zainteresowań oraz aktywności twórczej.
3. Zintegrowanie zespołu, stworzenie atmosfery akceptacji i zaufania, rozwijanie umiejętności pracy w zespole i odpowiedzialności.
4. Pobudzanie do działań artystycznych, dostarczanie przeżyć emocjonalnych i estetycznych, umożliwienie prezentacji własnych dokonań, przygotowanie do udziału w konkursach recytatorskich i wystąpieniach teatralnych.
5. Budowanie u ucznia poczucia własnej wartości.
6. Wyrabianie nawyków i motywacji do świadomego uczestnictwa w kulturze.

- **Cele szczegółowe:**

1. Rozbudzanie teatralnych zainteresowań uczniów
2. Poznanie najważniejszych faktów związanych z historią teatru.
3. Rozpoznawanie rodzajów oglądanych przedstawień.
4. Zdobywanie ogólnej wiedzy teoretycznej dotyczącej teatru i jego znaczenia.
5. Motywowanie do pracy w zespole, rozwijanie wyobraźni i inwencji twórczej.

6. Kształcenie w zakresie pięknego czytania, poprawnego wysławiania się i swobody wypowiedzi.
7. Praca nad intonacją i modulacją głosu i ruchem scenicznym.
8. Udział w życiu kulturalnym szkoły, przygotowanie części artystycznej i scenografii na uroczystości szkolne.
9. Stworzenie możliwości rozwoju uzdolnień teatralnych, plastycznych i wokalnych uczniów.
10. Rozwijanie pozytywnych cech charakteru, takich jak np. tolerancja, życzliwość, otwartość, szacunek, odpowiedzialność, pracowitość, rzetelność, pomysłowość.
11. Budowanie więzi emocjonalnych z rówieśnikami i nauczycielem.
12. Rozwijanie wrażliwości estetycznej, wyobraźni i aktywności twórczej młodego człowieka.

Treści programowe Klasa I

Treści programowe	Zajęcia pozalekcyjne
<ul style="list-style-type: none"> • Lekcje j. polskiego, plastyki, godzina wychowawcza • Czym jest teatr? Gromadzimy pojęcia związane z teatrem. • Historia teatru. Od antyku i starożytności do teatru szekspirowskiego • Teatr w poezji, poezja w teatrze. Estrada „jednego wiersza” • Recytacje indywidualne i zbiorowe • Teatr dramatyczny. Budowa dramatu. Rodzaje dramatu: komedia i tragedia • Scenariusz teatralny Inscenizowanie wybranych scen • Redagowanie i wykonanie zaproszenia teatralnego • Plakat i afisz teatralny • Lekcja otwarta dla uczniów i nauczycieli • Organizacja wycieczek do teatru. • Zasady zachowania w teatrze. Teatralny savoir- vivre • Udział w spektaklach teatralnych. Wyjścia z uczniami do teatru • Przestrzeń teatralna. Zwiedzanie teatru • Twórcy teatru. Praca reżysera, choreografa, scenarzysty • Projekcja filmów z zakresu sztuki teatralnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Udział uczniów w zajęciach kół pozalekcyjnych: teatralnego, języka polskiego i artystycznego(plastycznego) • Teatry w Polsce- zapoznanie z różnymi typami teatrów • Utwory literackie w interpretacji uczniów. • Aktor w teatrze. Na czym polega warsztat pracy aktora • Poznajemy różne techniki teatralne • Techniki panowania nad emocjami. • Próby reżyserskie scenek teatralnych • Gimnastyka buzi i języka, czyli ćwiczenia dykcyjne. Emisja głosu. • Ruch sceniczny • Propozycje scenariuszy • Poznanie znaczenia scenografii teatralnej. Sztuka kształtowania przestrzeni teatralnej • Oprawa plastyczna sztuki, dekoracja, kostium, rekwizyt, charakteryzacja postaci, oświetlenie • Tworzenie dekoracji i oprawy plastycznej przedstawień szkolnych • Przygotowanie z uczniami przedstawień szkolnych. Inscenizacja oparta na jednym z omówionych dramatów. Prezentacja własnych aktorskich dokonań • Udział w przeglądach teatralnych oraz imprezach okolicznościowych • Współpraca z instytucjami kultury

Klasa II

Treści programowe	Zajęcia pozalekcyjne
<ul style="list-style-type: none"> • Lekcje j. polskiego, muzyki, godzina wychowawcza • Teatr muzyczny-widowisko łączące muzykę i akcję sceniczną • Misteria- dramaty liturgiczne • Opera i dramat muzyczny • Oratorium-muzycznym odpowiednikiem opery • Lekki oddech operetki • Wielcy twórcy opery i operetki • Groteska na scenie, komizm(komedia). • Musicalowe szaleństwa. Musical-muzyczny spektakl XX w. • Poezja śpiewana. Piosenka poetycka • Projekcja filmów związanych z teatrem operowym, musicalem • Wyjścia z uczniami do teatru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udział uczniów w zajęciach kół pozalekcyjnych: teatralnego, języka polskiego i artystycznego(plastyczno-muzycznego) • „Uliczka Tradycji”. Kulturalny klimat przedwojennego Radomia. • Rola kostiumu i rekwizytu w tworzeniu stylizacji postaci • Teatr jako system komunikacji: aktor, widz, przestrzeń teatralna, przestrzeń sceniczna • Opracowanie(zgranie) muzyki, efektów dźwiękowych • Oprawa plastyczna, muzyka, gra aktorska, światło jako elementy składowe w budowaniu widowiska • Przygotowanie z uczniami dekoracji (oprawy plastycznej)i muzycznej przedstawień • Zajęcia warsztatowe. Warsztat słowny, teatralne czytanie tekstu • Analiza tekstu teatralnego • Tworzenie postaci scenicznej • Widowisko poetycko- muzyczne. Przygotowanie z uczniami wieczoru literacko- muzycznego • Wycieczka do Kałkowa. Misterium Męki Pańskiej. Twórczość teatrów amatorskich • Udział w przeglądach teatralnych • Współpraca z instytucjami kultury

Klasa III

Treści programowe	Zajęcia pozalekcyjne
<ul style="list-style-type: none">• Lekcje j. polskiego, zajęć artystycznych, godzina wychowawcza• Tajemnice sztuki aktorskiej (od Koryfeusza)• Od teatru elżbietańskiego do współczesnego• Teatr współczesny• Teatr lalkowy - Lalka aktorem• Teatr cieni, jako odmiana teatru lalkowego• Uczucia- twarze- maski. Pantomima.• Teatr telewizji i radiowy. Produkcja i emisja teatralnych przedstawień telewizyjnych.• Plakat i afisz teatralny• Sztuka ulicy- teatr uliczny• Happening, performance• Teatr plastyczny• Projekcja filmów dotyczących teatru współczesnego• Poezja i proza kina• Wyjścia z uczniami do teatru i kina.	<ul style="list-style-type: none">• Udział uczniów w zajęciach kół pozalekcyjnych: teatralnego, języka polskiego i artystycznego• Sztuka i improwizacja• Radomski Teatr Poszukiwań „Resursa”• Wyjazd do Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach. Funkcja lalki teatralnej• Tworzenie lalek teatralnych• Przygotowanie spektaklu lalkowego dla klas młodszych.• Rola maska w teatrze. Wykonanie maski teatralnej.• Przygotowanie z uczniami dekoracji (oprawy plastycznej)i muzycznej przedstawień• Przygotowanie spektaklu dla społeczności szkolnej.• Wyznaczniki dobrej improwizacji. Ćwiczenia improwizacji-wzbudzanie i wyrażanie emocji• Happening w szkole• Granica pomiędzy grą aktorską a własną osobowością• Udział w przeglądach teatralnych• Współpraca z instytucjami kultury

Metody pracy

- metoda projektu
- ćwiczenia dykcji
- dyskusja
- działania twórcze
- metody aktywizujące
- wyjścia, wycieczki
- wykład
- pogadanka
- praca w grupie
- burza mózgów
- drama, improwizacja

Osiągnięcia ucznia

- sprawne operowanie terminami teatralnymi
- poprawna wymowa, ruch sceniczny
- planowanie pracy i nadzór nad przebiegiem określonych projektów teatralnych
- umiejętność autoprezentacji i prezentacji grupowej
- umiejętność improwizacji i odgrywania określonych ról
- świadomość i umiejętność kontrolowania emocji
- świadome uczestnictwo w kulturze

Osiągnięcia grupy

- stworzenie zgranego zespołu aktorów
- spektakle teatralne i uroczystości szkolne
- oprawa plastyczna i muzyczna przedstawień.
- udział w przeglądach teatralnych
- prezentacja osiągnięć na forum szkoły i w środowisku
- przygotowanie materiałów reklamujących przedstawienie: projektowanie afisza, recenzja, zaproszenie.
- wrażliwość na piękno i jego wyrazy w sztuce.

Ewaluacja osiągnięć w trakcie realizacji innowacji pedagogicznej ”Teatr z klasą”

1. Ewaluacja innowacji „Teatr z klasą” dokonywana będzie na bieżąco poprzez obserwację zachowań młodzieży.
2. Uczniowie będą prezentować samodzielnie wykonane prace plastyczne i inscenizacje teatralne.
3. Młodzież weźmie udział w konkursach, festiwalach i przeglądach teatralnych oraz w przygotowaniu przedstawień dla rodziców i młodzieży.
4. Na zakończenie każdego spotkania uczestnicy podsumują swój udział, zaangażowanie i stopień atrakcyjności proponowanych działań w formie dyskusji
5. Ewaluacja będzie przeprowadzana po zakończeniu innowacji, aby poznać efekty włożonej pracy i wyciągnąć konstruktywne wnioski na przyszłość. Opracowana zostanie ankieta dla uczniów.

Ciekawą formą ewaluacji jest również premiera przedstawienia, uznanie widowni, to też najlepsza ocena wysiłku za trud włożony w przygotowanie inscenizacji.

Literatura przedmiotu:

1. A. Siedlecki, *Sekrety techniki aktorskiej*, wyd. FOSZE, Rzeszów 2007
2. B. Bartoszewicz, A. Hausbrandt, „Idziemy do teatru”, wyd. CRZZ, Warszawa 1966
3. T. Borowczyk, „Jak kształcę kulturę teatralną moich uczniów”. „Język polski w szkole”, nr 3, Kielce 2002/2003
4. A. Hausbrandt, „Elementy wiedzy o teatrze”, wydanie trzecie, WSiP, Warszawa 1990
5. W. Bobiński, „Świat w słowach i obrazach” kl. I-II-III, WSiP, Warszawa 2013
6. D. Stępień, W Sygut, „Sztuka w zasięgu ręki”, MAC, 2011
7. T. Wójcik, „Muzyczny świat”, MAC, 2011
8. M. Czuj, „Malarstwo i rzeźba”, MAC, 2012
9. M. Węglińska, „Jak przygotować się do lekcji”, wyd. Impuls, Kraków 1998